

בית מדרש • הוצאה לאור

נהורא דשמעתתא

מהדורת זכרון שלמה

גליון אקטואלי מרתק מבית היוצר של אש התורה

לעילוי נשמת הגאון המופלא צנוע ומעילי - רבי שלמה ב"ר מאיר שפיידא זצ"ל

באיזה שוקולד אסור להסתפק ב-2 קוביות?...!

נפשות' על המילוי, כיון שאכל ממנו שיעור שיש בו חיוב ברכה אחרונה, ואינו נפטר

נפסק בשו"ע (רי"א), שראוי להמנע מלאכול פרי שלם שאין בו שיעור כזית. מאחר שנחלקו הפוסקים אם אכילת פרי שלם [בריה] יש בה חשיבות לחייב ברכה אחרונה גם כשאוכל פחות מכזית. וכדי שלא להכנס לספק חיוב ברכה אחרונה, ראוי להמנע מלאכול פרי שאין בו כזית.

ומבואר בדברי הפוסקים, שגם פרי קטן כמו גרגר אחד של שומשום נחשב 'בריה', והאוכלו נכנס לספק חיוב ברכה אחרונה. ומטעם זה יש לעורר בנוגע לאכילת 'ממתק שומשום', העשוי מגרגרי שומשום רבים מדובקים

בברכת העיקר, מאחר שאינו מברך עליו ברכה אחרונה.

ומעתה יש לדון, במאכל שיש בו עיקר וטפל, והטפל הוא 'בריה'. כגון ביגלה או קרקר עם שומשום, או שוקולד עם צימוקים [שברי האגוזים אינם נחשבים 'בריה', מאחר ואינם שלמים, אך צימוק שלם נחשב בריה, הגם שהתאדה הנוזל שבו. שבט הלוי (ח"ח ל"ב), וכה"ה דעת הגריש"א].

כאשר אוכל מהביגלה או מהשוקולד פחות מכזית, האם נכנס לספק חיוב ברכה אחרונה על השומשום והצימוקים, מאחר שהם 'בריה'. או שכיון שהוא רק טפל, איבד את חשיבות ה'בריה' ואין מתחייב עליו ברכה אחרונה אלא בכזית.

והנה בשבט הלוי (ח"ח ל"ד) הביא מהאשל אברהם שפשוט לו שגם טפל יש לו חשיבות 'בריה', עד שנסתפק לומר שבמקרה שהטפל הוא 'בריה' אינו נטפל לעיקר מרוב חשיבותו, ומסיק שהגם שהוא בריה יש לו דין טפל.

ונמצא לפי זה, שיש להמנע מלאכול שוקולד עם צימוקים או ביגלה

עם שומשום פחות מכזית. או לחילופין, להוסיף לאכול עוד דברים אחרים, כדי שיהיה מחוייב בוודאי בברכה אחרונה, ולא יכניס עצמו לספק.

מסקנא דשמעתתא

נידונים אקטואליים בראי ההלכה

רב המכון רבי צבי דותן שליט"א - מורה הוראה וראש כולל גני אילון - אחיסמך

בדבש. שיש לשים לב לאכול ממנו יותר מכזית, כדי שלא להיכנס לספק חיוב ברכה אחרונה. ובפרט בצורה שהחלו לשווקם לאחרונה, שכל חתיכה עטופה בנפרד כחידת ממתק, הגם שאין בה כזית. שאין לחלק יחידה אחת מפני שנכנסים לספק חיוב ברכה אחרונה [או לחילופין, להוסיף ולאכול או לשתות כדי שיהיה מחוייב ברכה אחרונה בודאי. ואם חפץ לחייב עצמו ע"י שתייה, יש להעדיף שתיה מתוקה, שכן בשתיית מים יש לחוש שאינו שותה לצמאו אלא כדי לחייב עצמו ברכה, ולא יוכל לברך על המים שהכל].

והנה בנוגע למאכל העשוי מעיקר וטפל, כגון מאפה עם מילוי. פשוט הדבר, שכאשר אוכל כזית מהמאפה ומברך עליו 'על המחיה' אינו צריך לברך 'בורא נפשות' על המילוי, מאחר שנפטר בברכת העיקר.

אך במקרה שאכל כזית מהמילוי ולא אכל כזית מהמאפה, דעת הרבה פוסקים¹ שעליו לברך 'בורא

¹ שו"ע הרב ברכה"ז א"כא, ושעה"צ ר"י ד'. ועיי משנה ערוכה (פולק, בירורים טו) בירור הענין בטו"ד. וכ"כ וזאת הברכה (בירורים כ' ב') בשם החזו"א. ודעת האגר"מ א"ח ד' מ"ב שבכה"ג מברך על הטפל ברכת העיקר

שמעתתא דרפואה

סוגיות רפואה בשבת ופיקוח נפש

הרב מנחם אדלר - ראש בית המדרש

גוללות ותכשירים רפואיים בשבת

חז"ל הקדושים גזרו ואסרו נטילת תרופות בשבת במקרים של **מיחוש קל**, שמא יבוא לשחוק סממנים ויעבור על מלאכת טוחן. ולא התירו רפואה אלא **לחולה כל גופו** (שחוליו גורם לו חולשה כללית) או **מי שנפל למשכב** (שנחלש או מוטד מכאוב עד שמעדיף לשכב, או להשאר בבית (ערוה"ש שכ"ח י"ט)), שמותר ליטול תרופות הגם שהוא חולה **שאינו בו סכנה** (רמ"א שכ"ח ל"ז)¹. וכן התירו **לקטן** שנחשב לכל צרכיו כחולה שאינו בו סכנה, ועל כן מותר ברפואה (שכ"ח י"ז, רע"ז א').

ומכל מקום, מצינו בפוסקים שייסדו כמה כללים למקרים שלא נכללו בגזירת רפואה:

תכשירים וגוללות שאינם 'מרפאים'

ייסדו הפוסקים, שלא אסרו חז"ל סממני רפואה אלא כאשר פעולתם **לרפא** חולי חולשה או מכאוב, מה שאין כן גלולה או תכשיר **שאינו פעילתו 'לרפא'**, הגם שפועל ומשפיע על תפקוד הגוף, אין בו איסור, שלא נכלל בגזירת חז"ל².

ומכל מקום יש להבחין, שכדורי ויטמינים וכדומה המחזקים את כוחו ובריאותו של האדם, נחלקו הפוסקים בדינם, ויש דעות שגם הם בכלל 'רפואה' האסורה (עי' משניב שכ"ח ס"ק ק"כ וק"ל בשם מג"א, ובאגרו"מ ח"ג נ"ד, ואכמ"ל). ולדעתם כל ההיתר האמור הוא דוקא בכדורים שאינם מבריאים ומחזקים את כוחו, אלא רק פועלים שינוי בצורת תפקודו של הגוף או של אחד האיברים.

א. ריטלין: במגילת ספר (שבת כ"ז) כתב להתיר מטעם זה נטילת 'ריטלין' בשבת, מאחר ואינו מרפא כלל, אלא רק משנה באופן זמני את צורת תפקוד המוח, ומאפשר ריכוז והתמקדות כל זמן שהגוף תחת השפעת הכדור [משקפיים של המוח].

ומצינו טעמים נוספים להקל בנוגע לנטילת ריטלין: **1.** כאשר מדובר בילדים יש להתיר גם משום דברי הרמ"א (שכ"ח י"ז) שצרכי קטן כחולה שאינו בו סכנה, ומותר ברפואה. **2.** דעת המנחת יצחק (ח"א ק"ח) ושבת הלוי (ח"א ס"ט), שלא גזרו איסור רפואה במקום מצוה. ולפי"ז כתבו הגר"י זילברטשין (חשוקי חמד בכורות מא) והגר"מ רובין (היכלא ז'), שכאשר יועיל

שיוכל להתפלל כראוי ולהתרכז בלימוד, ניתן לצרף כסניף את ההיתר של צורך מצוה (שאינם יש חולקים עליו, אך אפשר לצרפו כסניף). **3.** דעת הגר"א ל"טמנוביץ' (מור"צ העדה החרדית), שמאחר ורבו נוטלי 'ריטלין' אף שאין זקוקים לכך, לריכוז גבוה בעבודתם או בלימוד למבחנים, הרי זה נחשב בימינו ל'מאכל בריאים', שאין בו איסור רפואה. (יש לציין שבשנים האחרונות נרשם עליה של עשרות אחוים בשימוש בו, וכבר לפני חמש שנים דווחו שירותי הבריאות 'כללית' ומכבי על הפקת למעלה ממיליון מרשמים בשנה). **4.** תרופה הניטלת מספר ימים, כפי שיבואר להלן. **5.** נתבאר בפוסקים (ערוה"ש שכ"ח י"ט, ועוד) שגדר חולה שנפל למשכב שהקילו בו והותר ברפואות, הוא כשאינו יכול לתפקד ולדאוג לצרכיו ככל האדם. ומשום כך נקטו פוסקי זמנינו, שהזקוק לריטלין ובלעדיו אינו מסוגל להתנהל ולתפקד כראוי, **הרי הוא בכלל נפל למשכב**, שהרי נבצר ממנו לעשות פעילויות הדורשות ריכוז ולדאוג לצרכיו ככל האדם. ואמנם יש לדון כל אחד לגופו, עד כמה מנוע מלתפקד בהימנעות מנטילת הכדור, ויש להיוועץ במורה הוראה אם עומד בהגדרה זו. [הגר"מ רובין (היכלא קוב"ב ז'), הגר"מ קופשץ, הגר"ש רוזנבלט, ועוד (יקו ההלכה' כסלו תשע"ח)].

ב. קלי-צום: במנחת אשר (ש"ת ח"ב סי' ל"ח) ובעל מחזה אליהו (קובץ קול התורה סא), התירו מטעם זה לקחת קלי צום בשבת ערב תשעה באב [כמו השנה]. מאחר ועיקר פעילותו על ידי עשב שיש בו, הפועל להאט את העיכול ולעכב את המזון במעי. ואין זו פעילות של רפואה. [ובנוגע לאיסור מכין משבת לחול, כתבו הפוסקים כמה טעמים שאינו שייך כאן. ובעיקר מפני שאיסור הכנה הוא דוקא כשיכול לעשות בזמן אחר, שבכה"ג הוא זלזול בכבוד השבת שמכין בשבת, משא"כ כאן שאין זמן אחר].

ובשלחן שלמה (שכ"ח ל"ז הע' 1) מובא מהגר"ש טעם נוסף להקל בקלי-צום, במי שיודע שאם לא ישתמש בו יחלש ויפול למשכב. שהרי מוסכם בפוסקים שכשם שמותר למי שנפל למשכב ליטול תרופות, כך מותר לקחת מראש מי שיודע שאם לא יקח תרופה יפול למשכב, שכשם שבמצב זה לא גזרו כך גם מותר למנוע את אותו המצב, ואין צריך להגיע לידי כך בכדי שיהיה מותר לו.

¹ יש להבחין בנוגע להיתר רפואה בחולה, בין **טיפול רפואי** לבין **אכילה** או **שתיה** של תרופות. שאכילה ושתיה הותרו כדרך, משא"כ טיפול רפואי הותר רק כשנעשה בשנינו. כך הכריחו הפוסקים כפי שעולה מסתירת דברי המשנה ברורה, יעוי שונה הלכות (ס"כ בהוספות) ומגילת ספר (כ"ז ג'), ומה שהוסיף בהטעמת הדברים הגר"ע אורבך (קובץ עטרת שלמה תש"ב ע"מ ל"ז), וכע"ז בספר הלכה ורפואה (ח"א ע"מ פ"ה).

² יש שהוכיחו יסוד זה מדין שיכור (שכ"ח מ"א), שמותר לסוך בשמן ומלח לפקח שכרותו, ונתבאר הטעם בפוסקים מפני שאין זו רפואה, וכן מוכח ממה שהותר (שם ל"ז) ללעוס מצטייכי משום ריח הפה (עי' כפתור ופרח פמ"ח שקטף מסממני הקטורת הוא מצטכל), ומבואר שם שהוא עשוי לרפואה ומי' למנוע ריח הפה מותר. וכן הוכיחו ממה שמותר להניח רטייה מלאה סממנים על מכה שנתרפאה (שם כ"ז), כיון שאינו לרפואה אלא רק לשמר את המכה שלא תחזור לקלקלה (עי' אגרו"מ ח"ג נ"ד א').

יסוד זה כתבו בשו"ת מהר"ם בריסק (ח"ג סי' כ"ד), באר משה (ח"א ל"ג), חלקת יעקב (ח"א ק"ט), צ"ץ אליעזר (ח"א פט"ו סי' ט"ז אות כ"א) בשם רבי. אגרות משה (אה"ע ח"ד ס"ז), שש"כ פ"ד סעיף י"ט, ושם בהערה פ"ג בשם הגר"ש. חוט שני (שבת ח"ד ע"מ קניב אות ה'), מגילת ספר (שבת כ"ז), בעל מחזה אליהו (פאלק) בקובץ קול התורה (סא), שו"ת מנחת אשר (וי"ס, ח"ב ל"ח), ארחות שבת (פ"כ קניח). פסקי תשובות שכ"ח ס"ג. ועי' רפואת ישראל בשבת (הויניסברג, סי' כ"ג) שהאריך להוכיח כן מדברי הראשונים.

ובמקרים שפעולת הכדור להיפך מהפעילות הטבעית הראויה של הגוף, יש יותר להקל, וכמו שכתב בחוט שני שם, ובמחזה אליהו לענין קלי-צום, ובסי' אסוקי שמעתתא (שבת ב' שיעור כא) לענין נטילת כדורים לעירנות בשעות הלילה, שבכל אלו דאי אינו נחשב רפואה כיון שהוא להיפך מטבע הראוי של הגוף.

[והיה מי שרצה להתיר מטעם זה נטילת משככי כאבים, שאין מרפאים החולי אלא מרדמים חוש הכאב (עי' צ"ץ אליעזר ח"ד נ"ה). אך כל הפוסקים השיגו על זה, שהרי על זה גופא גזרו חכמים, על חולי הבא עם חולשה או מכאוב, והרגעת הצער אף לשעה זוהי רפואתו. משא"כ במקום שאין כלל חולשה או מכאוב, ומתהלך כבריא לכל דבר אלא שחפץ לשנות את צורת תפקודו של הגוף או של אחד מאבריו].

ג. ספריי שיוף: משחת שיוף או שמן שיוף סמיד, אין להשתמש בהם בשבת משום חשש ממרח. אולם ספריי שיוף מימי, שאין בו חשש ממרח, מותר להשתמש בו בשבת בכדי להגן על העור מפני קרני השמש, מאחר ואין זה רפואה כלל. שכן כל פעילותו של הספריי הוא רק לקלוט ולמשוך אליו את קרני השמש למען לא יפגעו בעור. ואינו פועל שום רפואה או חיזוק לעור האדם, והרי זה ככובע שמש נוזלי. (מעדני שלמה (עמי קה) מהגרש"ז, פסקי תשובות ש"ג ט"ו בהערה).

נויש לעיין, שבשש"כ (י"ד מ"ד) כתב לאסור השתמשות בקרם או משחת שיוף, והוסיף שאסור להשתמש לצורך כך **אף בנוזל או ספריי**. וע"ש בהערה שציין לסימן ש"ז, אך שם מייירי בחושש במוותניו, ומשום איסור רפואה, משא"כ כאן שאינו רפואה כלל. ובפרט לפי מה שהביא בשש"כ (י"ד ל"ה) מקצות השלחן (בדי השולחן ס"ס קל"ח ד"ה מי שמצוי), שמותר למרוח על גופו תכשיר נוזלי דוחה יתושים, מפני שאין זה רפואה, אלא הרחקת המזיקים מעליו. וא"כ מאי שנא הגנה מחרקים מהגנה מקרני השמש?]

תרופה הניטלת לכמה ימים

כלל נוסף שנתבאר בפוסקים, שיש היתר בתרופה הניטלת כמה ימים. ומצינו בזה שני דרכים: שבאחרות רבינו הקהלות יעקב (ה"א ר"ד) נקט על פי דברי החזו"א (דינים והנהגות פט"ו) להקל בכל תרופה הניטלת מספר ימים, אפילו שאינה נצרכת להינטל שבע שלם. וכ"ה דעת הגריש"א (קובץ תשובות מ"ו) והמנחת אשר (ח"ב ל"ח). אולם בשש"כ (פ"ד ה"ע ע"ז) בשם הגרש"ז מתייר רק בתרופה הניטלת שבעה ימים ברצף, שמוכרחת להינטל גם בשבת, שלא גזרו בזה, דסברא היא שלא מנעו מהאדם אפשרות להתרפא אפילו שהוא רק מיחוש.

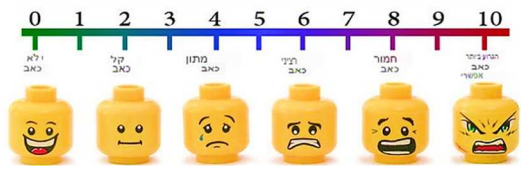

ובספר החיים להגר"ש קלוגר (שכ"ח פרק ו') כתב, שברפואה הניטלת כמה ימים אין חשש שישחוק סממנים, כי מן הסתם הכין מראש את הסממנים הדרושים למשך הימים הבאים, ואינו מכין כל יום מחדש. ועל כן אין לחוש שיבוא לשחוק.

ושתני נפק"מ בין הדרכים: **א.** שלדרך הראשונה מותר גם **להתחיל** ליטול בשבת תרופה הניטלת כמה ימים, שהרי סברא היא שלא גזרו בכה"ג (כ"כ בארחות שבת). **ב.** בתרופה שניטלת כמה ימים אך אין חיסרון הנטילה באחד הימים משפיע על הימים האחרים, כמו בריטלין למשל, שכל יום מועיל לעצמו. שלדרך הראשונה אין היתר, ולדרך השנייה יש היתר, שמכל מקום כבר הכין הכל מראש ואין חשש שחיקת סממנים.

קביעת ההגדרה ההלכתית באמצעות 'סרגל כאב'

בשנים האחרונות נתפשט בבתי החולים בעולם 'סרגל כאב' אוניברסלי, אשר לפיו נקבע מינון משככי הכאבים הניתנים לחולה. מציגים לפני החולה סרגל מספרים 1 עד 10, עם המחשה של דרגות הכאב באמצעות הגדרה מילולית וציורי הבעה של דרגות תחושת הכאב ליד כל מספר [ציורי ההבעות נועדו בעיקר לקטנים שאינם יודעים לקרוא], וכך יכול החולה להעריך ולבטא בצורה מדויקת יותר את עוצמת הכאב שחש, כדי שיוכלו לספק לו משככי כאבים בהתאם לתחושותיו.

והנה בשמירת שבת כהלכתה, לאחר שהביא החילוק בין מיחוש קל לבין

חולה שנפל למשכב שמותר בנטילת תרופות, כתב **"ומותר לחולה להשתמש ב'סרגל מד - כאב' המאפשר לחולה להגדיר את רמת הכאב ממנו הוא סובל"**.³ אלא שלא נתבאר בשש"כ, כיצד יש להתאים את רמות הכאב שבסרגל לדרגות החולי המובאת בפוסקים לענין נטילת תרופות.

וזה פשוט שרמות 'כאב קל' 1-3 הן בכלל מיחוש שלא הותר ברפואה, ודרגות 5 ואילך הן בכלל 'נפל למשכב', שהרי מונעות אפשרות לתפקד ולבצע פעילות יומיומית אם לא ע"י מאמץ, ודין נפל למשכב נמדד כפי יכולתו לתפקד בלא מאמץ מיוחד

(כמבואר בחוט שני).

אלא שיש לעיין בנוגע לכאב ברמה 4, שאמנם מוגדר ככאב שיש בו הפרעה לפעילות היומיומית, מאחר שלא ניתן להסיח דעת ממנו יותר ממשך זמן מועט. אולם מאידך, מאחר שהפרעתו היא רק לפרקים ייתכן שעדיין אינו מוגדר כמונע תפקוד. וצ"ע.

³ יעוי בהוצאה החדשה של 'שמירת שבת כהלכתה', בדברים לזכרו של הרב אשר וסרטייל זצ"ל, שהיה אחראי על ניסוח ההלכות בספר מצוות הלשון, וערך את המפתחות המפורטים. שמסופר שם "כחודשיים קודם פטירתו, בהיותו מאושפז בבית החולים, ניתן לו **סרגל מד כאב** סובייקטיבי לצורך קביעת מינון משככי הכאב שעליו לקחת, משקיבל לידיו את הסרגל כאילו נשתכחו מכאוביו, וכמוצא שלל רב אמר לפתע בשמחה, **"צריך לומר לרב יהושע להכניס לספר שיש סוף סוף דרך למדוד כאב סובייקטיבי, אולי יהיה זה כלי עזר יעיל לפסיקת הלכה בשבת בענייני תרופות"**. יהיו הדברים לזכרו הברוך.

שימוש בסולם הכאב

אם אתה רוצה שהכאב שלך יילקח ברצינות, חשוב שתתייחס ברצינות לסולם הכאב.

מכיוון שכאב הוא סובייקטיבי, קשה להבדיל מה אתה מרגיש לאדם אחר - אפילו לרופא שלך. כדי להשתמש ביעילות בסולם הכאב, אתה רצוי להימנע מהליך שלך, זיהוי אילו רמות מפתח מעידות על רמת הכאב שלך. לאחר ניתוח או הליך. בדרך כלל לא אומרים למטופלים להמשיך לקחת "תרופות המאפשרות להם לשמור על רמה של 5 ומטה".

ללא כאבים - 0

כאב קל - מטריד, מעצבן, אבל לא ממש מפריע לפעילות היומיומית

1. הכאב קל מאוד, בקושי מורגש. רוב הזמן אתה לא חושב על זה -

2. כאב קל. מעצבן וייתכן שיהיו מדי פעם עקיצות חזקות יותר -

3. כאב מורגש ומסיח את הדעת, עם זאת, אתה יכול להתרגל אליו ולהסתגל -

כאב בינוני - מפריע באופן משמעותי לפעילות היומיומית

4. כאב בינוני. אם אתה מעורב מאוד בפעילות, ניתן להתעלם ממנה במשך תקופה מסוימת, אך - עדיין מסיח את הדעת

5. כאב חזק בינוני. אי אפשר להתעלם מזה יותר מכמה דקות, אבל עם מאמץ אתה עדיין יכול - להצליח לעבוד או להשתתף בפעילות חברתיות

6. כאב חזק בינוני המפריע לפעילות יומיומית רגילה. קושי בריכוז -

כאב חמור - משכיח לא מסוגל לבצע פעולות יומיומיות

7. כאב חמור השולט בחושים שלך ומגביל משמעותית את יכולתך לבצע פעולות יומיומיות רגילות - או לשמור על קשרים חברתיים. מפריע לשינה

8. כאב עז. הפעילות הגופנית מוגבלת מאוד. שיחה דורשת מאמץ רב -

9. כאבי תופת. לא מצליח לשוחח. בוכה ולא נאחזת ללא שליטה -

10. כאב בלתי נתפס. מרחיק למיטה ואולי מטושטש. מעט מאוד אנשים יחוו אי פעם רמה כזו של - כאב.

תרגום מילולי לעברית של 'סרגל כאב' אוניברסלי

נהורא לנשמה

טיפים לחיים מאושרים בדרך התורה

התאווררות וקימה מאוחר - עם 'מהלך'!

כחלק מסדר היום. אך דוקא משום כך נעשה הדבר בלא תכנון, וכשעסוקים בפעילות 'לא מתוכננת' נמרחת הפעילות בצורה של 'הפקרות' בלי שום גבול ומידה, וגולשת הרבה מעבר לטעם הטוב.

על כן, אם רק נשכיל להכיר בצורך הזה, ונכניס אותו כדבר חיובי לתוכנית היומית של סדר היום שלנו, נוכל לשלוט בו ולקבוע לו מראש זמן קצוב. ומאחר שהדבר ייעשה באופן רשמי עם 'מהלך', נוכל בקלות רבה לשלוט בו, ולהגבילו בהדרגה, עד שיעמוד על הזמן הראוי לו באמת.

רעיון זה נוגע גם לנושא של קימה בבוקר, שיש כאלו שקמים מאוחר ולא מצליחים לשלוט על שעת הקימה. והנה אם תבקש מהם לתכנן שקמים מאוחר, יתנגדו בכל תוקף, שהרי חפצים לקום מוקדם. אך האמת היא שהקימה נמרחת בלי גבול רק בגלל שנעשית 'בלי תכנון', אך אם יתכננו מראש לקום מאוחר, הנה יצליחו לקום בזריזות גם בשעה מאוחרת, וכך יתחילו לשלוט על שעת הקימה ולהקדימה בהדרגה לשעה סבירה.

בדברים הבאים טמונה תובנה כבירה, העשויה לחולל מהפכה של ממש בחייהם של רבים מאיתנו. הנה בשטף החיים זקוק כל אחד לזמן של 'התאווררות', בו מפיג הוא את מתח הלימודים ומחדש כוחותיו לעמל התורה, אם בקריאת דברים המספקים את יצר הסקרנות, או בהתעסקות בדברים שהגוף נהנה מהם. וכל אחד לפי טבעו, יש זקוק לכך פעם ביום, יש פעם בשבוע, ויש שדי להם בימי 'בין הזמנים'.

אך הנה לצערינו מצוי אצל רבים, שנשחפים פעם אחר פעם להתעסק באותם ענייני 'אוורור' לפרקי זמן ארוכים ומוגזמים, הרבה מעבר לדרוש והנצרך. ועל אף התסכול ותחושת ההחמצה האוחזת בהם לאחר מכן, עדיין חוזר הדבר על עצמו. ורוב זמנם היקר חולף לריק על ענייני סרק שהמיעוט היה יכול להיות יפה להם.

אולם קיימת תובנה נפלאה, שאם אך נשכיל אותה, נוכל ליצור מהפך ושינוי בהתנהלות החיים. סוד הדבר הוא, שאותם רגעים של 'אוורור' אינם לקוחים בחשבון בתוכנית היומית של סדר היום שלנו. וזאת מפני שהעיסוק הזה מצטייר בליבנו כמיותר ואינו ראוי להיות

האם מותר לקחת פירות 'אוצר בית דין' הניתנים בחינם למישהו מסויים?

מצוי בימינו 'חלוקות' הנעשות על ידי אוצר בית דין, שנותנים פירות בחינם לכוללים מסויימים וכדומה.

ויש לעיין, אם מותר למישהו מבחוץ לבוא וליטול לעצמו מהפירות. שהרי פירות השמיטה הפקר לכל הן, ואף שרשות ביד הבית דין ליטול שכר על טירחתם בגידול ושיווק הפירות, הרי כאן בלאו הכי הם מוחלים על טירחתם.

ואין לומר שמוחלים על השכר המגיע להם בתנאי שיינתנו הפירות לציבור מסויים, שהרי אין להם בעלות על הפירות, ואיך יוכלו לקבוע למי יינתנו? וצריך עיון.

לתגובות: מייל: A9768552@gmail.com פקס: 077-470-4472

לעיונא

שאלות מרתקות בהלכה המעשית בימינו

גמ"ח מראי מקומות

ניתן לקבל במייל מראי מקומות על מגוון מסכתות ונושאים, שלחו בקשה עם שם הנושא לכתובת המייל של המכון A9768552@gmail.com

נותרו עותקים בודדים של הספר נהורא דשמעתתא - מלאכות הפת, מראי מקומות בהירים ומפורטים על י"א מלאכות הפת
ניתן להשיג בטל' 050-4150668
כמו כן ניתן לקבל למייל את הכרך השני - נהורא מלאכות ח"ב
על שאר מלאכות שבת כולל נידונים אקטואליים מרתקים
שלחו בקשה ל: A9768552@gmail.com

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

שושנה רייזל ייטל ב"ר משה ע"ה

נלב"ע כ"ח אב

ת.נ.צ.ב.ה.

השתתפו כעת בזיכוי הרבים לעילוי נשמת יקירכם \ לרפואת \ להצלחת
3 דרכים להקדיש את הגליונות:
1. בטלפון: 0799-690776. 2. בנדריים פלוס קופת מכון אש התורה 3. במייל.